

Rammer for brugerindflydelse

Baggrund og formål

Arbejdet med brugerbestyrelser på bo- og dagtilbuddene til voksne i Social & Handicap Drift i Gentofte Kommune har været i gang siden 2008.

Følgende otte principper og veje til realisering heraf er resultatet af projektet "Brugerindflydelse – med værdi og energi". Projektets formål er en fornyelse af de fælles rammer for brugerindflydelse, så de bliver mere enkle – og bedre i tråd med - og understøtter af praksis på tilbuddene til gavn for brugere og personale. Rammerne skal styrke brugerindflydelsen via fleksible og forskellige organisationsformer, der rummer borgernes forskellige forudsætninger.

De otte principper og vejene til realisering afløser:

- "Målsætning for brugerindflydelse"
- "Retningslinjer for brugerindflydelse" (begge vedtaget politisk i 2007).
- "Standardvedtægter for brugerbestyrelser" (vedtaget politisk i 2012)
- "Guide om brugerbestyrelser" udarbejdet med konkrete faglige anvisninger til personalet på, hvordan opgaven med brugerbestyrelser gribes an.

Intentioner med brugerindflydelse

Brugerindflydelse handler om, hvor meget brugerne er med til at bestemme i praksis – altså i hvor høj grad brugerne har reel indflydelse. Servicelovens § 16 fastlægger de overordnede rammer for brugerindflydelse:

"Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at brugerne af tilbud efter denne lov får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene. Kommunalbestyrelsen fastsætter skriftlige retningslinjer for brugerindflydelsen."

Servicelovens § 16, stk. 1.

Gentofte Kommune støtter den enkelte bruger i at bruge sin ret og muligheder for indflydelse og selvbestemmelse over eget liv. De følgende principper for brugerråd handler om at styrke brugerindflydelsen i fællesskabet – på det enkelte tilbud som organisation og på tværs.

I Social & Handicap Drift tilrettelægger og udnytter ydelser og tilbud således, at de giver brugerne de bedste betingelser for at få indflydelse og for at opnå størst mulig selvbestemmelse. Konkrete indsatser og resultater skal afspejle brugernes perspektiv. Principperne for brugerråd tager afsæt i denne grundlæggende intention.

Roller og kompetencer

Forstanderne/ledelsen på tilbud i Social & Handicap Drift har det øverste ansvar for tilbuddets økonomi, drift samt den pædagogiske og sundhedsfaglige indsats, herunder omsætning af nedenstående principper. Brugerrådene har opgaven at rådgive tilbuddenes ledelse om brugernes ønsker samt at udføre og deltage i aktiviteter mv. inden for de rammer, der er på det enkelte tilbud. Med dette udgangspunkt ændres betegnelsen "brugerbestyrelse" på bo- og dagtilbud i Social & Handicap Drift til "brugerråd".

På de fleste tilbud er det brugerne (nogle steder: borgerne eller medarbejderne), som er aktive medlemmerne i brugerrådet og tilknyttede fora. På nogle tilbud er de pårørende eller andre nøglepersoner i brugernes netværk medlemmer af brugerrådet mv., hvor de her varetager brugernes interesser, ønsker og behov på grund af brugernes kognitive funktionsnedsættelser. I det omfang brugerne er myndige, habile personer, er det brugerne, der afgør, hvem der skal sidde i brugerrådet.

De otte principper for brugerråd

Indflydelse og brugerråd i et samspil

1. Princip: I brugerråd og tilknyttede fora varetages brugernes fælles interesser og sikrer brugerne mest mulig indflydelse på tilrettelæggelsen af tilbuddet, hverdagen i fællesskabet og samspillet med personale.

Fleksibel organisering og engagement

2. Princip: Vi organiserer brugerindflydelse i fora på tilbuddene, der bygger på fleksibilitet og engagement - og tager udgangspunkt i brugernes ønsker og deres forskellige forudsætninger og potentialer.

Opgaver og roller med værdi

3. Princip: Vi er optaget af, at brugerrådets opgaver og emner spænder bredt - både i relation til samvær og fællesskaber, samspil og ansvar og grundlæggende forhold som ydelser, mål og rammer på tilbuddet.
4. Princip: Vi tilstræber, at brugerrådet i så mange sammenhænge som muligt fungerer som samarbejds- og dialogforum.

Netværk på tværs – også i det politiske rum

5. Princip: Vi vil udvikle nye samarbejds- og dialogformer, så vi kan samskabe om områdets udvikling og styrke dialogen med brugerråd på tværs og i samspil med Gentofte Kommune.

Møderne – før, under og efter

6. Princip: Vi styrker møderne i brugerrådet og tilknyttede fora gennem tydelighed, forventningsafstemning og kreativitet.
7. Princip: Vi lægger vægt på åbenhed, offentlighed og kommunikation omkring brugerrådets opgaver og møder.

Valg med mening

8. Princip: Vi afholder valg til brugerrådet løbende og sikrer, at brugerne på tilbuddene deltager i den demokratiske proces.

Anbefalinger og veje - til realisering af principper for brugerråd

Fleksibel organisering og engagement

Det enkelte tilbud stræber til enhver tid efter en organisering af mødefora og former, der giver brugerne mest mulig indflydelse. Gennem løbende forventningsafstemning skal organiseringen understøtte brugernes ønsker og behov i fællesskabet samt styrke deres engagement, viden og kompetencer.

Det betyder, at nogle mødefora/udvalg nedsættes ad-hoc og bygger på interessefællesskaber og så bred en involvering af brugerne som muligt.

Med udgangspunkt i brugernes interesser, ønsker og behov har nogle tilbud mødefora med pårørende eller andre nøglepersoner i brugernes netværk.

På nogle tilbud består brugerrådet af alle stedets brugere. Andre steder er der "åbne møder", hvor alle brugere kan deltage og hvor brugerne i øvrigt er repræsenteret af deres pårørende.

Det enkelte tilbud skal udarbejde en beskrivelse af realisering af principperne for brugerråd, herunder hvordan organiseringen i brugerråd og tilknyttede fora kan udvikles.

Opgaver og roller med værdi

Brugerne skal i høj grad opleve, at brugerrådsarbejdet er meningsfyldt, givende og motivende.

Det enkelte tilbud skal tilrettelægge processer, der sikrer, at brugerrådet og andre tilknyttede fora involveres og har mest mulig indflydelse på forhold omkring tilbuddets rammer, ydelser og organisering.

Brugerrådene skal have en aktiv og deltagende rolle i at være med at sætte rammer for tilbuddets udvikling.

Brugerrådets indflydelse styrkes gennem sammenhæng og samspil med arbejdet i MED-grupperne og på personalemøder.

Medlemmer af brugerrådet skal i høj grad være igangsættere af aktiviteter både målrettet alle brugere af tilbuddet, brugere på andre bo- og dagtilbud og andre om særlige temaer som f.eks. styrkede netværk.

Netværk på tværs – også i det politiske rum

Vi skal udvikle erfaringsudveksling og udvikle redskaber til at styrke brugerrådernes arbejde og den organisatoriske brugerinddragelse.

Vi vil gerne gennemføre aktiviteter, der styrker politikudviklingen på grund af brugerrådernes deltagelse og engagement.

Møderne – før, under og efter

Brugerne skal opleve klarhed og transparens både i forhold til mødernes planlægning, gennemførelse og opfølgning f.eks. omkring beslutninger. Derfor skal vi udvikle visuelle redskaber, der styrker brugernes indsigt og forståelse før, under og efter møderne.

Vi skal styrke brugernes viden og engagement i brugerrådernes arbejde. Derfor skal brugerrådets møder også gennemføres med kreative mødeformer, der giver energi og styrker brugerrådets arbejde.

Det anbefales, at brugerrådet holder møde min. fire gange årligt. Dagsorden og referater fra brugerrådets møder skal være tilgængelige på tilbuddenes hjemmesider.

Møder mellem brugerråd på tværs og eksterne oplægsholdere m.fl. kan give ny inspiration og ændret mødepraksis.

Valg med mening

I de tilfælde hvor der afholdes valg, skal planlægning og gennemførelsen af valg til brugerrådet skal så vidt muligt optage alle brugerne eller de aktive pårørende generelt på tilbuddet. Det anbefales, at valg til brugerrådet som udgangspunkt gennemføres hvert andet år.

Valget skal gennemføres på baggrund af en række aktiviteter, der motiverer flere til kandidatur.